

Phát triển kinh tế bạc trong kỷ nguyên mới - Định vị một trụ cột chiến lược của Việt Nam

Hiếu Giang

06:23, ngày 16-11-2025

TCCS - Ngày 15-11-2025, tại Trung tâm Hội nghị quốc tế (Hà Nội), Ban Chính sách, Chiến lược Trung ương, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Hội đồng Lý luận Trung ương, Bộ Biên tập Tạp chí Cộng sản và Hội Người cao tuổi Việt Nam phối hợp tổ chức Hội thảo khoa học: “Kinh tế bạc ở Việt Nam trong kỷ nguyên mới”.

Chủ trì Hội thảo có các đồng chí: GS, TS Nguyễn Xuân Thắng, Ủy viên Bộ Chính trị, Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương; TS. Nguyễn Thanh Nghị, Ủy viên Trung ương Đảng, Trưởng Ban Chính sách, Chiến lược Trung ương; TS. Hoàng Trung Dũng, Ủy viên Trung ương Đảng, Tổng Biên tập Tạp chí Cộng sản; đồng chí Nguyễn Thanh Bình, nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, Phó Chủ tịch Ủy ban quốc gia về Người cao tuổi Việt Nam, Chủ tịch Hội Người cao tuổi Việt Nam. Đến dự Hội thảo có đồng chí Lê Minh Hoan, Ủy viên Trung ương Đảng, Phó Chủ tịch Quốc hội và đại diện lãnh đạo các ban, bộ, ngành, Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức quốc tế...

Đây là Hội thảo đầu tiên của Hội Người cao tuổi VN cùng các cơ quan phối hợp tổ chức và là một trong những hội thảo đi tiên phong ứng dụng công nghệ. Hội thảo được tổ chức với quy mô lớn, thu hút gần 300 đại biểu; trực tiếp tại hội trường, trực tuyến tại 33 điểm cầu trên cả nước; phát trực tiếp trên các nền tảng Facebook, YouTube, tạp chí điện tử Ngày mới Online của Hội Người cao tuổi Việt Nam. Đặc biệt, đây là hội thảo đầu tiên thử nghiệm ứng dụng trợ lý ảo (AI) hỗ trợ cho người cao tuổi tra cứu dữ liệu về Hội thảo và một số vấn đề liên quan.

Phát biểu khai mạc Hội thảo, đồng chí Nguyễn Thanh Bình, nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, Phó Chủ tịch Ủy ban quốc gia về Người cao tuổi Việt Nam, Chủ tịch Hội Người cao tuổi Việt Nam khẳng định, Hội thảo lần này tiếp nối kết quả Hội thảo “Già hóa dân số ở Việt Nam - Thực trạng và khuyến nghị chính sách” tổ chức tháng 4-2024. Đồng chí nhấn mạnh, kinh tế bạc tuy không phải khái niệm mới trên thế giới nhưng còn khá mới tại Việt Nam, nhất là khi gắn vai trò người cao tuổi với phát triển kinh tế. Cả nước hiện có khoảng 9 triệu người cao tuổi tiếp tục tham gia lao động dưới nhiều hình thức, từ chuyên gia, nhà khoa học, nhà quản lý đến chủ doanh nghiệp, chủ trang trại, tiểu thương..., trở thành một nguồn lực quan trọng cho phát triển. Đồng chí khẳng định, nếu được tổ chức, hỗ trợ và phát huy phù hợp, lực lượng người cao tuổi sẽ có những đóng góp thiết thực cho tăng trưởng kinh tế, ổn định xã hội và xây dựng đời sống văn hóa cơ sở. Điều quan trọng hơn, việc phát triển kinh tế bạc phải được đặt trên nền tảng giá trị nhân văn sâu sắc, kế thừa truyền thống “kính lão trọng hiền”, bảo đảm hài hòa giữa mục tiêu kinh tế và mục tiêu xã hội.

Phát biểu chỉ đạo Hội thảo, đồng chí GS, TS Nguyễn Xuân Thắng, Ủy viên Bộ Chính trị, Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương khẳng định, người cao tuổi Việt Nam là một nguồn lực đặc biệt quan trọng, kết tinh truyền thống, trí tuệ, kinh nghiệm và bản lĩnh của dân tộc. Lịch sử dân tộc đã chứng minh lớp lớp phụ lão luôn giữ vai trò trụ cột trong các thời kỳ cách mạng, kháng chiến cũng như trong giai đoạn đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Đồng chí cho rằng phát triển kinh tế bạc là một tất yếu khách quan, không chỉ để đáp ứng nhu cầu sống khỏe, sống chất lượng của người cao tuổi, mà còn là hướng mở rộng không gian tăng trưởng mới theo tinh thần “biến thách thức thành cơ hội”.

Đồng chí GS, TS Nguyễn Xuân Thắng cũng nhấn mạnh, để kinh tế bạc trở thành một trụ cột chiến lược, toàn hệ thống chính trị cần đổi mới tư duy, chuyển từ cách nhìn người cao tuổi như đối tượng an sinh sang tiếp cận coi họ là chủ thể tạo giá trị. Việt Nam cần xây dựng hệ sinh thái kinh tế bạc hiện đại, trong đó y tế lão

khoa, chăm sóc dài hạn, chăm sóc cộng đồng, du lịch sức khỏe, nhà ở thân thiện người cao tuổi, dịch vụ tài chính - bảo hiểm chuyên biệt và công nghệ số là những thành tố trọng tâm. Nhà nước cần hoàn thiện khung pháp lý, khuyến khích doanh nghiệp và các mô hình hợp tác sáng tạo tham gia cung ứng dịch vụ; thúc đẩy ứng dụng công nghệ số, dữ liệu lớn, trí tuệ nhân tạo trong chăm sóc sức khỏe và dịch vụ người cao tuổi. Đồng chí cũng đề nghị đặt phát triển kinh tế bạc trong mối quan hệ với các mô hình kinh tế mới, như kinh tế số, kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn, hướng đến phát triển bao trùm, "không ai bị bỏ lại phía sau" và nhân mạnh cần xây dựng, ban hành một đề án hoặc chiến lược phát triển kinh tế bạc tầm quốc gia.

Trong báo cáo đề dẫn, đồng chí TS Hoàng Trung Dũng, Ủy viên Trung ương Đảng, Tổng Biên tập Tạp chí Cộng sản làm rõ một số vấn đề lý luận và yêu cầu thực tiễn của phát triển kinh tế bạc ở Việt Nam. Nhiều quốc gia đã xây dựng chiến lược, chương trình quốc gia về phát triển kinh tế bạc, đưa lĩnh vực này thành một cấu phần quan trọng của nền kinh tế. Trong khi đó, ở Việt Nam, mặc dù đã có Chiến lược quốc gia về người cao tuổi, hệ thống chính sách an sinh xã hội được cải thiện, song kinh tế bạc vẫn mới ở giai đoạn nhận diện ban đầu và còn nhiều khoảng trống thể chế. Đồng chí đề nghị đánh giá toàn diện tiềm năng thị trường, như nhu cầu chăm sóc dài hạn, tiêu dùng tuổi già, sử dụng dịch vụ tài chính, bảo hiểm, giáo dục suốt đời, công nghệ hỗ trợ; đồng thời xác định rõ vai trò của Nhà nước, doanh nghiệp, tổ chức xã hội, gia đình và bản thân người cao tuổi trong hệ sinh thái kinh tế bạc. Trên cơ sở đó, Hội thảo cần đề xuất các định hướng phát triển giai đoạn 2025 - 2035, tầm nhìn đến năm 2045, bao gồm hoàn thiện thể chế, phát triển nguồn nhân lực, thúc đẩy khoa học - công nghệ, tăng cường hợp tác quốc tế và phát triển thị trường dịch vụ người cao tuổi theo hướng chuyên nghiệp, bền vững.

Thảo luận tại Hội thảo, đa số các đại biểu cho rằng, Việt Nam cần chuyển từ tư duy ứng phó sang tư duy thích ứng chủ động và có chính sách “phát huy, phát triển” đối với lực lượng người cao tuổi. Đồng chí Lê Minh Hoan, Phó Chủ tịch Quốc

hội khăng định, trong nền kinh tế bạc, người cao tuổi vừa là đối tượng thụ hưởng, vừa là chủ thể đóng góp tích cực và chủ động. Vì vậy, cần xây dựng chiến lược quốc gia về kinh tế bạc, đưa nội dung này vào chiến lược phát triển kinh tế - xã hội và chương trình hành động về dân số, ban hành hệ thống tiêu chuẩn, quy chuẩn cho sản phẩm và dịch vụ thân thiện với người cao tuổi, đồng thời đặt mục tiêu cụ thể về tỷ trọng đóng góp của kinh tế bạc.

Các tham luận tại Hội thảo tập trung làm rõ ba nhóm vấn đề lớn. *Nhóm thứ nhất*, phân tích cơ sở lý luận của kinh tế bạc, nhấn mạnh tính nhân văn và vai trò của kinh tế bạc, coi đây là lĩnh vực kết nối giữa mục tiêu kinh tế và mục tiêu xã hội. *Nhóm thứ hai*, đánh giá thực trạng già hóa dân số và tác động đa chiều đến kinh tế - xã hội Việt Nam. Các tham luận cho rằng hệ thống chăm sóc người cao tuổi của nước ta vẫn còn manh mún, nguồn nhân lực chăm sóc thiếu và chưa được đào tạo bài bản, mô hình chăm sóc tại nhà, cộng đồng còn hạn chế, dữ liệu người cao tuổi chưa được số hóa đồng bộ, trong khi tiềm năng thị trường là rất lớn. *Nhóm thứ ba*, tập trung đề xuất định hướng và giải pháp phát triển kinh tế bạc. Nhiều ý kiến nhấn mạnh cần phát triển hệ sinh thái số về người cao tuổi; xây dựng cơ sở dữ liệu quốc gia về người cao tuổi; hoàn thiện chính sách tài chính tuổi già; tăng cường đào tạo nhân lực lão khoa; thúc đẩy mô hình đối tác công - tư; mở rộng thị trường dịch vụ du lịch, văn hóa, giáo dục suốt đời; và đặc biệt là phát triển ngành công nghệ hỗ trợ (AgeTech) và công nghệ y tế (MedTech) dành riêng cho người cao tuổi.

Phát biểu tổng kết và bế mạc Hội thảo, đồng chí TS Nguyễn Thanh Nghị, Ủy viên Trung ương Đảng, Trưởng Ban Chính sách và Chiến lược Trung ương nhấn mạnh, phát triển kinh tế bạc cần được xác định như một nội dung quan trọng trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của đất nước; và trên cơ sở các ý kiến sâu sắc, tâm huyết của các đại biểu, Ban Tổ chức Hội thảo sẽ tổng hợp, xây dựng Báo cáo tư vấn trình Ban Bí thư, Thường trực Quốc hội, Thủ tướng Chính phủ và Tiểu ban Văn kiện Đại hội XIV của Đảng.

Hội thảo nhận định rằng, trong bối cảnh già hóa dân số nhanh, gắn với chuyển đổi số, phát triển kinh tế bạc theo định hướng xã hội chủ nghĩa là yêu cầu khách quan, đồng thời là cơ hội để Việt Nam khai thác hiệu quả hơn nguồn lực người cao tuổi, góp phần thực hiện mục tiêu phát triển nhanh và bền vững. Kinh tế bạc, nếu được định vị đúng, sẽ giúp hiện thực hóa quan điểm “lấy con người làm trung tâm, chủ thể, mục tiêu và động lực của phát triển”, tạo nên tảng để mọi người cao tuổi được chăm lo, tôn trọng và phát huy vai trò trong đời sống kinh tế - xã hội, đóng góp thiết thực cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong kỷ nguyên mới./.